

Miloš Forman nás provádí filmem i vlastním životem

Česko-americký režisér světového významu Miloš Forman budí pozornost nejen svými filmovými díly, z nichž doslova každé je něčím výjimečné – a po zásluze je také držitelem několika Oscarů. Už ve svých rozhovorech byl vždy otevřený a neprojevoval ani stín namyšlenosti, ve které se některé jiné filmařské hvězdy předhánějí. Nejnověji jsme četli jeho knihu *Povolání režiséra*, rozhovor s českým režisérem mladší generace Bohdanem Slámou, který se odehrál v loňském roce a může být docela dobře praktickou učebnicí filmové režie a scenáristiky, stejně jako objevnou četbou pro Formanovy obdivovatele.

Jiným pohledem do filmárske kuchyně, ale i do peripetií režisérova soukromí, je jeho životopis *Co já vím*, který Miloš Forman poprvé česky vydal v roce 1994. V druhém, rozšířeném vydání pak v roce 2007 – a nyní jej čtenáři dostávají v novém vydání, neboť ta předchozí jsou už dávno rozebrána. Miloši Formanovi se psaním pomáhal další Čechoameričan Jan Novák, sám pozoruhodný spisovatel, a kniha původně vyšla v angličtině. Do češtiny ji přeložil Jiří Josek a spoluautor Jan Novák (závěrečné dvě kapitoly a svůj vlastní doslov), pětisetstránkovou knihu s téměř stovkou černobílých fotografií vydalo společnými silami Argo a Paseka. Už druhé vydání bylo rozšířeno o nově vzniklé Formanovy filmy, doplnění se dočkalo i několik kapitol.

Je to kniha nesmírně působivá, psaná se smyslem pro detail, který je ostatně právě ve filmu tak důležitý. Hlavně je však Forman neuvěřitelně otevřený a pravdivý, bez jakýchkoliv snah vylepšovat svůj životopis. Popisuje velmi realisticky nejen své úspěchy, ale i průšvihy a krachy, kterých bylo na jeho životní a filmařské pouti také dost.

Knihu sepsal Jan Novák podle Formanova vyprávění, při němž je sblížovalo i to, že Forman pochází z Čáslavi a Novák z blízkého Kolína... Porozuměli si hlavně z té lidské stránky, ale vlastně i z té profesní – Novák se podílel na scénáři filmu *Valmont*, který pak Forman natočil. Je známo, že Forman měl smutné válečné dětství, jeho otce i matku odvěklo gestapo, takže záhy zažil pocity sirotka...

Při jednom společném večeru prý padla dohoda, že Formanovy vzpomínky zaznamená právě Jan Novák: „Já bych takovou věc napsat nikdy nemohl. Anglicky bych to neuměl, no a česky už taky ne.“ Forman sice už dlouhá léta žije ve venkovském domě v americkém Connecticutu, ale na jeho angličtině zatraceně dobře poznáte, že je původem odjinud. Správnou anglickou – či vlastně americkou – výslovnost dodnes neovládá, a také jeho výrazivo je zřejmě chudší...